

АНОТАЦІЯ

Буроменська Н. Л. Поняття і правова природа принципу заборони зловживання правом – *На правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень». – ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», Київ, 2021.

Дисертація є комплексним науковим дослідженням принципу заборони зловживання правом як специфічного виду юридично значимої поведінки. В дослідженні виявлено основні тенденції та сформульовано пропозиції щодо запобігання зловживанню правом шляхом закріплення принципу заборони зловживання правом в якості загальноправового.

В роботі обґрунтовано позицію щодо зловживання правом як протиправної дії, оскільки норма права реалізується всупереч її призначенню та з метою досягнення неправомірного результату, що зазвичай супроводжується завданням шкоди правам та інтересам іншої особи або суспільства. У такому контексті зловживання особою своїми правами полягає у корисливому, недобросовісному використанні права без дотримання принципів права, зокрема принципу добросовісності, розумності, верховенства права, заборони зловживання правом. Доведено, що зловживанню правом як юридично-значимій поведінці особи, сприяє недосконалість законодавства, низька правова культура та домінування принципу верховенства закону над принципом верховенства права. Наголошується на системному характері шкідливих наслідків зловживання правом, що завдають шкоди ролі права як суспільного регулятора взагалі. Висловлено думку, що основним способом недопущення зловживання правом є неухильне дотримання принципів права як основи будь-якого правотворення, правореалізації та панування права. Встановлені основні ознаки принципу заборони зловживання правом та сформульовано його визначення

Визначені основні ознаки конституційних засад принципу заборони зловживання правом. Наголошено, що найважливішим способом протидії зловживання правом має бути закріплення відповідної норми в Конституції України та актах галузевого законодавства, а також дотримання загального принципу заборони зловживання правом суб'єктами права. Запропоновано низку змін до актів законодавства з метою запобігання зловживання правом.

Досліджено практику ЄСПЛ та Суду ЄС щодо зловживання правом та визначено значення такої практики для розвитку українського законодавства.

Ключові слова: зловживання правом; принцип заборони зловживання правом; верховенство права; принцип добросовісності; реалізація суб'єктивного права; межі здійснення прав; обмеження прав; відповідальність за зловживання правом.

АННОТАЦІЯ

Буроменская Н. Л. Понятие и правовая природа принципа запрета злоупотребления правом - На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.01 «Теория и история государства и права; история политических и правовых учений». - ВУЗ «Университет экономики и права «КРОК», Киев, 2021.

Диссертация является комплексным научным исследованием принципа запрета злоупотребления правом как специфического вида юридически значимой поведения. В работе выявлены тенденции и сформулированы предложения по предотвращению злоупотребления правом путем закрепления принципа запрета злоупотребления правом в качестве общеправового.

В работе обоснованно точку зрения о злоупотреблении правом как противоправном действии, поскольку в таком случае норма права реализуется вопреки ее назначению и с целью достижения неправомерного результата, что обычно сопровождается нанесением вреда правам и интересам другого лица или общества. Доказано, что злоупотреблению правом, как юридически значимому поведению лица, обладающего субъективными правами, способствует несовершенство законодательства, низкая правовая культура и доминирование принципа верховенства закона над принципом верховенства права. Обращается внимание на системный характер вредных последствий злоупотребления правом, наносящих ущерб роли права как общественного регулятора. Основным способом недопущения злоупотребления правом названо неукоснительное соблюдение принципов права как основы любого правотворчества, правореализации и верховенства права. Установлены основные признаки принципа запрета злоупотребления правом и сформулировано его определения

Конституционные основы принципа запрета злоупотребления правом определены как совокупность конституционно-правовых предписаний, направленных за установление запретов (ограничений) возможности злоупотреблений в процессе реализации конституционных прав и свобод. Определены основные признаки конституционных основ принципа запрета злоупотребления правом. Отмечено, что важнейшим способом

противодействия злоупотребления правом должно быть закрепление такой нормы в Конституции Украины и в актах отраслевого законодательства, а также соблюдение субъектами права общего принципа запрета злоупотребления правом.

Исследована практика ЕСПЧ и Суда ЕС о злоупотреблении правом и определено ее значение для развития украинского законодательства.

Ключевые слова: злоупотребление правом; принцип запрета злоупотребления правом; верховенство права; принцип добросовестности; реализация субъективного права; пределы осуществления прав; ограничения прав; ответственность за злоупотребление правом.

SUMMARY

Buromenska N. L. The concept and legal nature of the principle of prohibition of abuse of rights.

The Thesis for the Candidate of Law Degree on specialty 12.00.01 “Theory and history of the state and law; history of political and legal doctrines”. – “University of Economics and Law" KROK”, Kyiv, 2021.

The thesis is a complex scientific research of the principle of prohibition of abuse of law as a specific type of legally significant behavior. On the basis of the conducted research the basic tendencies are revealed and a number of offers concerning counteraction to abuse of the right through fixing of the principle of prohibition of abuse of the right as bases of formation of legal counteraction to abuse of the right is formulated.

Based on the results of the dissertation research, the author's provisions are formulated, which are submitted for defense and contain elements of scientific novelty. In particular, the position on abuse of rights as an illegal act is substantiated, as the rule of law is implemented contrary to its purpose and in order to achieve an illegal result, which is usually accompanied by harm to the rights and interests of another person or society. In this context, the abuse of a person's rights consists in the selfish, unfair use of the law without observance of the principles of law, in particular the principle of good faith, reasonableness, rule of law, prohibition of abuse of rights. The paper proves that the abuse of law as a legally significant behavior of a person endowed with subjective rights is facilitated by the imperfection of legislation, low legal culture and the dominance of the rule of law over the rule of law. Emphasis is placed on the systemic nature of the harmful consequences of abuse of law, which harm the role of law as a social regulator in general. The opinion is expressed that the main way to prevent abuse of law is strict adherence to the principles of law as the basis of any lawmaking, law enforcement and the rule of

law. The dissertation establishes the main features of the principle of prohibition of abuse of rights and formulates its definition

It is determined that the constitutional principles of the principle of prohibition of abuse of rights are a set of constitutional and legal provisions aimed at introducing prohibitions (restrictions) on the possibility of abuse in the process of exercising constitutional rights and freedoms. The main features of the constitutional principles of the principle of prohibition of abuse of rights are determined.

It is concluded that the most important way to combat abuse of law is enshrined in the Constitution of Ukraine and acts of sectoral legislation, as well as compliance with the general principle of prohibition of abuse of rights by legal entities, so in each case the actions of individuals should be assessed. regulation, as well as the situation, consequences, real intentions and attitudes of the person to their actions, which have signs of abuse of rights.

The Thesis analyzes the practice of the European Court of Human Rights and the European Court of Justice on abuse of rights and identifies the place and significance of such practice for the development of Ukrainian legislation.

A number of amendments to the acts of national legislation have been proposed in order to protect against abuse of rights, to prevent negative consequences from the implementation of actions aimed at abuse of rights.

Key words: abuse of law; the principle of prohibition of abuse of law; Rule of Law; the principle of good faith; realization of subjective right; limits on the exercise of rights; restriction of rights; liability for abuse of law.